

Onrechtmatige Overheidsdaad / Het Haagse duinwaterleiding-arrest

HR (Burg. K), 18 Februari 1944 / Art. 167 Grondwet, Art. 1401 B.W.

Een in het belang der watervoorziening van de bevolking geboden, doch op eigendomsrechten inbreuk makende gedragslijn der gemeente is in strijd met de zorgvuldigheid, welke in het maatschappelijke verkeer ten aanzien van een anders goed betaamt, als de gemeente de eventueel nadelige gevolgen niet voor haar rekening neemt.

De Gemeente 's-Gravenhage, vertegenwoordigd door haren burgemeester, eischeres tot cassatie van een op 4 Juni 1942 door het Gerechtshof te 's-Gravenhage tusschen partijen gewezen arrest, advocaat Mr. W.M. de Brauw.

tegen

W.J. Jochemsen, wonende te Wassenaar, verweerder in cassatie, advocaat Mr. F. M. Westerouen van Meeteren.

De Hooge Raad, enz.;

O. dat het tweede middel als grief inhoudt, dat, gelet op de omstandigheden, waarop het middel beroep doet, het Hof ten onrechte heeft aangenomen, dat de handelwijze der Gemeente, waardoor met schadelijk gevolg water werd onttrokken aan de terreinen van Jochems, onrechtmatig was tegenover Jochems, zoodat zij ten onrechte de Gemeente jegens deze tot schadevergoeding verplichtte;

O. daaromtrent:

dat blijkens 's Hof's arrest, ten deze vaststaat:

1. Dat de Gemeente ten behoeve van de watervoorziening van 's-Gravenhage aan haar eigen terrein voortdurend onttrekt dergelijke massale waterhoeveelheden, dat ten gevolge daarvan de natuurlijke bronnen onder de terreinen van Jochems rechtstreeks worden aangetast, waardoor deze terreinen dreigden waardeloos te worden, hetgeen slechts voorkomen werd door een door Jochems genomen maatregel;
2. dat de Gemeente de - volgens het Hof voor de hand liggende - mogelijkheid had kunnen en moeten voorzien, dat door haar handelwijze water werd onttrokken aan de aangrenzende terreinen, ook die van Jochems, met de daaraan verbonden schadelijke gevolgen;
  - dat derhalve de Gemeente door handelingen op haar eigen terrein verricht in breuk maakt op den eigendom van daarnevens liggende terreinen, terwijl deze rechtsinbreuk voor de Gemeente als mogelijk gevolg van haar handelingen redelijkerwijze te voorzien was;
  - dat de Gemeente, die In het belang van de watervoorziening harer bevolking en ter ontcoming aan de bezwaren, welke een andere wijze van watervoorziening zou medebrengen, gekozen heeft een intensieve exploitatie van een sprank op duinterrein, haar daartoe door den Staat in erfpacht gegeven resp. te haren name onteigend, terwijl zij de aantasting van den eigendom van de belendende perceelen door wateronttrekking als mogelijk gevolg van hare handelwijze heeft moeten voorzien, aldus een gedragslijn heeft gevolgd, welke weliswaar vanuit het oogpunt der gemeentelijke belangen volkomen gerechtvaardigd of zelfs geboden kon zijn, doch waarvan zij tegenover de eigenaren der bedreigde perceelen eventuele nadelige gevolgen, die daaruit voor deze mochten voortvloeien, voor hare rekening behoorde te nemen;
  - dat daarom de gemeente, waar zij de sprank is gaan exploiteren zonder zich de belangen van zoodanigen eigenaar aan te trekken, nu deze exploitatie de boven genoemde voorzienbare fatale gevolgen voor diens erf heeft medegebracht (welke slechts door een afweermaatregel van dien eigenaar zijn gekeerd), niet gezegd kan worden, in het door haar te zijnen opzichte gevolgde gedrag de zorgvuldigheid in acht te hebben genomen, welke in het maatschappelijk verkeer ten aanzien van diens goed betaamde;
  - dat daarom het Hof terecht de bedoelde handelwijze der Gemeente tegenover Jochems onrechtmatig heeft geoordeeld;
  - dat mitsdien ook het tweede middel faalt;

Verwerpt het beroep; / N.J. 1944 / 45, no. 226